

Ústavní právo

Základní informace

Zakotvení ústavního práva

- Hlavní právní odvětví
- Veřejnoprávní odvětví
- Zakotvení hlavních zásad a institutů právního řádu ČR
- Rozdělení moci ve státě

Předpisy ústavního práva

- Ústava
- Listina základních práv a svobod: vztah k EÚLP (-- ESLP)
- Ústavní zákony (například o rozdělení federace)
- Změna ústavních předpisů složitější než u klasických zákonů
- Volební problematika

Vývoj ústav

- Anglie: omezení moci panovníka,
- Magna Charta Libertatum 1215
- Pojmosloví: konstituční
= ústavní monarchie,
tj. panovník je omezen
ústavou
- Opakem monarchie? Hlavní znak?

Absolutní monarchie

- x absolutní monarchie: legibus absolutus, dnes Brunej, Katar, Omán
- Dříve:

„L'etat c'est moi“

Hlavní ústavní předpisy ČR

- Ústava ČR: 1/1993 Sb.
- Listina základních práv a svobod 2/1993 Sb.
- Rozdíl? Co upravují?

Ústava ČR

- Tripartita moci
- Rozdělení na články a hlavy (113, 8)
- Legislativa: parlament – kdo ho tvoří?
(národní shromáždění, sejm, дума...),
unikameralismus x bikameralismus
- Exekutiva: vláda (kdo ji tvoří?), prezident
- Judikativa: civilní, trestní, správní soudy

Ústava ČR

- Národní kontrolní úřad
- Česká národní banka
- Územní samospráva: obce, kraje, ...
okresy? Jinde: departementy, distrikty,
autonomní oblasti
- Kolik máme krajů? Praha?
- Samostatná x přenesená působnost
- -- ombudsman v ústavě?

Hlavní ústavní funkce

- Aktivní volební právo
- Pasivní volební právo
- Poslanec: 21, 200, 4
- Senátor: 40, 81, 6
- Prezident: 40, 5 – kdo jej volí? Kdo navrhuje?
Přímá volba: proč ano, proč ne?
- Soudce: 30
- + Ústavní soudce: 15 soudců na 10 let
- Usnášeníschopná komora: 1/3 členů, přijetí
zákona: prostá x kvalifikovaná většina

Prezident: pravomoci

- - jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
  - svolává zasedání Poslanecké sněmovny,
  - rozpouští Poslaneckou sněmovnu,
  - pověřuje vládu, jejíž demisi přijal nebo kterou odvolal, vykonáváním jejích funkcí prozatímně až do jmenování nové vlády,
  - jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy,
  - jmenuje ze soudců předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu

Prezident: pravomoci

- - odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem, nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo, a zhlazuje odsouzení,
  - má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního,
  - podepisuje zákony,
  - jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu,
  - jmenuje členy Bankovní rady České národní banky,
  - vyhlašuje referendum o přistoupení České republiky k Evropské unii a jeho výsledek
  - zastupuje stát navenek

Prezident: pravomoci

- - sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv může přenést na vládu nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy,
  - je vrchním velitelem ozbrojených sil,
  - přijímá vedoucí zastupitelských misí
  - pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí,
  - vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu,
  - jmenuje a povyšuje generály,
  - propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán,
  - jmenuje soudce,
  - má právo udělovat amnestii.

Úloha soudů

- Nezávislost soudu
- Nezávislost soudce
- Nestrannost, ovšem: je někdo nezkorumpovatelný?
- OS → KS NS NSS --- ÚS
- Ústavní soud: kde? Jeho úloha?

Přijímání zákonů

- Návrhy podává: poslanec, skupina poslanců, vláda, zastupitelstvo kraje, senát
- Sněmovna
- Senát
- Veto prezidenta
- (např. zákon o registrovaném partnerství)
- ... přehlasování prezidenta

Listina základních práv a svobod

- Jednotlivé skupiny práv:
- Základní lidská práva
- Občanská a politická práva
- Hospodářská, sociální a kulturní práva
- Práva národnostních menšin
- Porušení práva v Listině: jak se lze bránit?